

**HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN
TXOSTENA**

Dokumentua	IO-2023-043
Izena	Euskadiko Gardentasun Legearen aurreproiektua

Egina:

Sin.: Koldobike Uriarte Ruiz de Eguino

Proiektuen arduraduna

Fecha: 2023-8-1

Onartua:

Sin.: Matxalen Lauzirika Jauregi

Herritarrak Hartzeko eta Zerbitzu Digitaletako
zuzendaria

Data: 2023-8-1

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 2/30

Proposamena

Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saileko Gobernu Irekiaren Zuzendaritzak, transmisio elektronikoaren bidez (2023ko uztailaren 19an sartu zen Herritarrak Hartzeko eta Zerbitzu Digitaletako Zuzendaritzan), Euskadiko Gardentasun Legearen Aurreproiektuari buruzko txostena eskatu du.

Txosten hau Gobernantza Publiko eta Autogobernu Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen urtarrilaren 19ko 8/2021 Dekretuaren 12. artikuluan esleitutako funtzioen arabera egin da. Izan ere, d) atalean, Euskal Gobernantza Publikoaren, barne-egituraketaren, antolaketaren eta erakunde instituzionalen sorreraren arloan sailen jarduerak eta xedapen orokorren proiektuak aztertu eta ebaluatzea, eta arlo horietako nahitaezko txostenak egitea aurreikusten da.

Proposamenaren azterketa

Hitzurrean jasotzen denez, lege-aurreproiektu honen proposamenak Euskal Autonomia Erkidegoaren eskumenen esparruan gobernu irekiaren kultura modu integralean bultzatzeko beharrari erantzuten dio, nazioarteko estandarrei jarraituz, gardentasunaren, osotasunaren, kontu-ematearen eta herritarren parte-hartzearen printzipioetan oinarrituta, nahiz eta duela hamarkada batetik hona administrazioek (tokikoak, foralak edo Euskal Autonomia Erkidegoko administrazioak berak) bultzatzen dituzten, erritmo eta maila desberdinekin, politikekin, arauekin, planekin eta tresnekin eremu horretan. Euskadi 2018tik, Gobernu Irekierako Nazioarteko Alianza kide da, Eusko Jaurlaritzako nazioarteko apustu bat, 3 Foru Aldundiak eta Udaletxeak 3 kapitalak, eremu honetan konpromisoa dituzten ekintza planak garatzeko.

Hitzurre horretan, lege honen helburutzat jotzen dira.:

- Alde batetik, gardentasuna sustatzeko tresna kudeatzaile nagusiei buruzko legedi espezifikoa garatzea: hau da, publizitate aktiboa bermatzeko

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 3/30

oinarrizko tresnak, argitaratzeko betebeharrak ezarri, hedatzeko plataforma eta kanal ezin hobek ezarri, informazioa berrerabiltzeko baldintzak ezarri eta informazio publikoa eskuratzeko eskubidea gauzatu. Informazio publikoa eskuratzeko eskubidea bermatzeko organo bat eratzea, oinarrizko legerian ezarritakoaren arabera, baina Informazio Publikoaren Sarbiderako Euskal Batzordeak gaur egun dituen eginkizunak baino handiagoekin.

- Bestalde, Gardena kontzeptu zabal beste zentzu zabalago betetzeko beharrezko tresnak plasmatu da, hau da, gure eremuan ezartzea eta sektore publikoaren multzoan euskal sektore publiko osoan, hausen eta korruptzioaren aurkako borroka aurkako pertsonen babes sistema berria.

Lege-aurreproiektuak 5 titulutan egituraturatutako 85 artikulua ditu, xedapen iragankor bat eta azken xedapen bat.

I. tituluak legearen helburuak, printzipioak, eskubideak eta betebeharrak jasotzen ditu, baita legearen aplikazio-eremua ere, eta honako hau jasotzen du hitzez hitz: "*... bada orobat legearen aplikazio-eremua zedarrizteko lan praktikoago bat, eta, hor, behar bezala berezita uzten dira bai gardentasunari buruzko arau zehatzen bi alderdi handiak bai haiek nola hezuramaitzen diren publizitate aktiboan eta informazio publikora iristeko eskubidean; eta, badugu bigarren alderdi bat ere, hots, informatzaileak babesteko eta ustelkeriaren aurka borrokatzeko Europako sistema ezartzeari buruzkoa*".

Gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzko abenduaren 9ko 19/2013 Legearen (aurrerantzean, GIBGOL) funtsezko edukia Euskal Autonomia Erkidegoko gardentasunaren eta garapenaren arloko oinarrizko legedi espezifikoko eskemari jarraitzen dio II. tituluak. Lehenengo kapituluan, publizitate aktiboari buruzkoa jasotzen du; bigarren, informazio publikoa eskuratzeko eskubidea; hirugarren, EAEko ekintza publikoa kohesionatzeko aukera emango duen barne-plangintza eta -koordinazioa; eta laugarren, zehapen-araubidea, publizitate aktiboaren eta informazio publikoa eskuratzeari arloko betebeharrak betetzeari bereziki eragiten diotenak.

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 4/30

III. tituluak, gizarte-kontuen berri emateko adierazpen gisa, gobernu-programa egitea jasotzen du, gobernu-ekintza denboran zehar proiektatzeko, gizarteratzeko eta herritarren aurrean duen konpromisoaren eta erantzukizunaren oinarriak ezartzeko.

IV. tituluak herritarren parte-hartzearen eta partaidetza-prozesuen oinarrizko baldintzak eta bermeak garatzen ditu, eta herritarren erregelamendu-ekimenak sustatzeko eskubidearen figura sartzen du, herritarren legegintza-ekimenerako aurreikusitako eskemari eta bermeei jarraituz. Euskal Autonomia Erkidegoko herritarren eta hainbat interesen ordezkari diren taldeen partaidetzarako eta lankidetzarako erregistroa ere sortu da.

V. titulua Gardena-Gardentasunaren Euskal Agintaritza sortzeari buruzkoa izango da, Euskal Autonomia Erkidegoko gardentasuna bermatzeko organo gisa, eta, gainera, agintari publiko goren gisa, informatzaileak edo alerta-emaileak hartzeko kanpo-kanala deritzona Euskadin amaitzen duena, otsailaren 20ko 2/2023 Legeak, zeina arauhausteei eta ustelkeriaren aurkako borrokari buruzko informazioa ematen duten pertsonak babesteari buruzkoa arautzen duenak, ezarritakoaren arabera. Agintaritza Independentea, Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legeak arautu zuen profilarekin.

Balorazioa

Lege-aurreproiektua aztertu ondoren, honako hau adierazi behar da::

Lehenik eta behin, hitzaurrearen edukari dagokionez, osorik adierazten du erregelamendu-arloan eta gobernu irekia bultzatzeko politiketan eta neurrietan egin diren apustuen bilakaera. Hala ere, legearen helburua zehazten duten paragrafoetan, gardentasuna sustatzea baino ez da aipatzen, bai eta arau-hausteei eta ustelkeriaren aurkako borrokari buruzko informazioa ematen duten pertsonak informatzeko eta babesteko sistemaren kanpoko kanala arautzea ere. (*“Geriza berezia eta aldi berean noranahikoa du gardentasunak, eta, hortxe kokaturik, legeak badu orobat nolabaiteko aniztasuna helburuetan eta xedeetan. Labur beharrez, bitan banatuko ditugu: Alde batetik, baditugu kudeaketa-tresna nagusi batzuk, eta haien legedia zehatzaren*

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 5/30

garapena ere erabil dezakegu Gardentasuna sustatzeko. (...) Bestalde, lege honetan aukera polita dugu, sortu beharreko tresnak sortu eta, haien bidez, gardentasunaren plaza orain baino zabalago uzteko, hau da, gure eremuan eta euskal sektore publiko osoan sistema berri bat atontzeko, modua izan dezagun -azkenik baiarau-hausteen berri ematen duten gizonemakumeei babes eskaintzeko eta ustelkeria borrokatzeko”.

III. tituluaren kasuan (Gobernu Programaren bidez kontuak ematea), gardentasunaren helburuaren barruan dagoela uler daiteke, baina ez da gauza bera gertatzen eskubideak aitortzeari eta herritarrek parte hartzeko tresnak arautzeari buruzko IV. tituluarekin.

Gauza bera gertatzen da I. tituluaren edukia hitzaurrean laburbiltzen duen paragrafoan, eta aipamen bakarra egiten zaie Legearen bi aplikazio-eremuei: arau-hausteei eta ustelkeriaren aurkako borrokari buruzko informazioa ematen duten pertsonen informazio- eta babes-sistemaren gardentasuna eta kanpo-kanalaren erregulazioa. “(...) bada orobat legearen aplikazio-eremua zedarrizteko lan praktikoago bat, eta, hor, behar bezala bereizita uzten dira bai gardentasunari buruzko arau zehatzen bi alderdi handiak bai haiek nola hezurmamitzen diren publizitate aktiboan eta informazio publikora iristeko eskubidean; eta, badugu bigarren alderdi bat ere, hots, informatzaileak babesteko eta ustelkeriaren aurka borrokatzeko Europako sistema ezartzeari buruzkoa”.

Preámbulo gisa biltzen den "Gardentasuna benetan gardena bada, orduan, errazagoa da herritarrek ere gai publikoetan hobeto eta oparago parte hartzea; azken batean, orduan etor daiteke demokraziaren eraberritze desiratua, orduan izango ditugu, behingoagatik, ondorio positiboak eraginkortasunean eta efizientzian, baita herrialdearen hazkunde ekonomikoan bertan ere." Hori dela eta, gardentasuna eta kontuak ematea, hain zuzen ere, azken helburuaren zerbitzura daude, hau da, herritarrek Konstituzioan berariaz jasotako gai publikoetan parte hartzeko duten eskubidearen zerbitzura. Eskubide horri buruz dihardu lege-aurreproiektuaren IV. tituluak, eta legearen helburuan zein aplikazio-eremuan aipatu beharko litzateke.

Azkenik, zehaztu behar da testu artikulatua bat zuzentze egin, hizkuntza erabilera ez-sexista erabiltzeko (herritarrek, langile publikoak, eskatzaileak...) eta lege honetan jasotako dagokionez erabiltzeko erabilera mayúsculas (ley 19/2013, de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno; ley 2/2023, de 20 de febrero, reguladora de la protección de las personas que informen sobre infracciones

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 6/30

normativas y de lucha contra la corrupción; ley Orgánica 3/1979, de 18 de diciembre, de Estatuto de Autonomía para el País Vasco).

TÍTULO I.- XEDAPEN OROKORRAK

1. artikuluak legearen xedea jasotzen du, eta 2. artikuluak, berriz, helburua, eta bertan sartzen ditu 4 erregulazio-eremuak: publizitate aktiboa, informazio publikoa eskuratzeko eskubidea, herritarren parte-hartzea eta arau-hausteei buruzko informatzailearen babesa. Soilik adierazi behar dugu komeni dela "persona informante" aipatzea, "informante" aipatu beharrean, onartu berri den ekainaren 13ko 89/2023 Dekretuan egin den bezala (89/2023 Dekretua, Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoaren esparruan arau-hausteen berri emateko eta informatzaileak babesteko barneko sistema sortu eta arautzen duena), hizkuntzaren erabilera ez-sexista zainduz.

3. artikuluak funtzionamenduaren eta herritarrekiko elkarreraginaren printzipio orokorrak jasotzen ditu. 2. paragrafoan honako hau zehazten da: "*Funtzionamenduaren printzipio gidari hori betetzeko, administrazio publiko guztiei aplikatu behar zaien araudia aplikatu behar zaio, bai eta, horretaz gain, Euskal Sektore Publikoaren maiatzaren 12ko 3/2022 Legean herritarrekiko interakziorako eta funtzionamendurako ezarri diren printzipioak ere*". Bada, Lege horren 5. artikuluan jarduera-printzipio deitzen direnak jasotzen dira (zerbitzu-printzipioa, legezketasun-printzipioa, koherentzia-printzipioa, elkartasun-printzipioa, efizientzia-printzipioa, aurrekontu-egonkortasuna, finantza-iraunkortasuna, kudeaketaren gardentasuna, leialtasun instituzionala, administrazioen arteko lankidetzak) eta 11. artikuluan antolamendu- eta funtzionamendu-printzipioak (hierarkia, ekonomia eta bitartekoen esleipen egokia, antolamenduaren sinpletasuna eta argitasuna, subsidiarotasuna gauzatzean eta egituraren moldagarritasuna, gardentasuna, legezketasuna, objektibotasuna, gardentasuna, publizitatea, eraginkortasuna eta efizientzia...). Araudiaren argitasuna dela eta, komenigarria izango litzateke aplikazio-printzipio horiek biak diren identifikatzea (jarduketa-, antolaketa- eta funtzionamendu-printzipioak), edo jardun-printzipioak deitzen direnak bakarrik.

Komenigarria litzateke, halaber, laugarren aplikazio-eremuari dagokionez (arau-urratzeen berri ematen duen pertsonaren babesa), bere espezifikotasunagatik, otsailaren 20ko 2/2023 Legea jotzea, arauhausteei eta ustelkeriaren aurkako borrokari buruzko informazioa ematen duten pertsonak babesteari arautzen duen legera, integritate instituzionalaren printzipioari dagokionez, hau da, informazioaren kultura

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 7/30

indartzen duen printzipiora, interes publikoari mehatxuak prebenitzeko eta detektatzeko mekanismo gisa (1.2 artikulua), edo, hala badagokio, printzipio gisa txertatzea titulu espezifikoan.

4. artikuluak gardentasunari buruzko definizio batzuk jasotzen ditu, eta 5. artikuluak, berriz, gardentasunari buruzko konpromiso orokorrak, besteak beste, konpromiso berritzaile eta beharrezko bat, Eusko Jaurlaritzan urtero egiten diren gardentasun-balantzeetan proposatzen dena; hau da, gardentasunaren kultura sustatzea herritarren artean eta gizarte-sektore guztien artean, informazioa eskuratzeko eskubidea gauzatzen laguntzeko, kontuak ematea bultzatzeko eta balio erantsia sortzeko, informazioa berrerabiliz, eta erakunde pribatuek gardentasun-printzipioa beren gain har dezaten babesteko.

6. artikuluak gardentasunaren arloan herritarrek dituzten eskubideak eta betebeharrak garatzen ditu, eta 7. artikuluak, datu pertsonalak behar bezala babestea.

8. artikuluan gardentasun-arauak aplikatzeko eremu materiala eta pertsonala ezartzen da, eta bereizi egiten dira EAEko sektore publikoan, euskal sektore publikoan, EAEko toki-erakundeetan eta beste erakunde batzuetan aplikatzekoak direnak, hala nola: alderdi politikoak; jarduera Euskal Autonomia Erkidegoaren eremuan garatzen duten erakunde sindikalak eta enpresaburuen elkarteak; dirulaguntzak jasotzen dituzten erakunde pribatuak; itundutako hezkuntza- eta osasun-zentroak; herritarren partaidetzarako eta lankidetzarako erregistroan inskribatuta dauden pertsonak eta erakundeak; Euskal Autonomia Erkidegoaren eremuan beren jarduera garatzen duten eta Euskal Autonomia Erkidegoko Interes Taldeen Erregistroan edo harekin koordinatuta funtzionatzen duten partaidetza- eta lankidetzaren erregistroetan inskribatuta dauden presio-taldeak edo interes-taldeak; Euskal Autonomia Erkidegoaren eremuan zerbitzu publikoak ematen dituzten edo administrazio-ahalak erabiltzen dituzten pertsona fisiko edo juridiko guztiak.

9. artikuluak arau-hausteei eta ustelkeriaren aurkako borrokari buruzko informazioa ematen duten pertsonak babesteari buruzko erregulazioaren aplikazio-eremu materiala eta pertsonala ezartzen du, eta V. tituluari jasotzen den Gardentasunaren Euskal Agintaritza aipatzen du Informatzailea Babesteko Agintaritza Independentea dela eskumena duena Euskal Sektore Publikoko kide guztiei eta sektore pribatuko

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 8/30

erakundeei eragiten dieten informazioak kanpoko kanalaren bidez izapidetzeko, ez-betetzea Euskal Autonomia Erkidegoaren lurralde-eremura mugatzen denean.

Komeniko litzateke IV. tituluaren aplikazio-eremuan sartzea herritarren parte-hartzearen eremuan araututako guztia. ELGAren Kontseiluak Gobernu Irekiari buruz 2017ko abenduaren 14an emandako Gomendioak honela definitzen du: "gubernantza-kultura bat, gardentasunaren, osotasunaren, kontuak ematearen eta demokrazia eta hazkunde inklusiboa babesteko interesa duten alderdien parte-hartzearen printzipioak sustatzen dituen". Gardentasuna gure ordenamendu juridikoan aitortutako administrazio-jardueraren printzipio bat da, eta, gainera, gobernu onari eta administrazio onari lotutako eskakizun gisa eratzen da. Baina argi eta garbi bereizi behar da herritarrek gai publikoetan duten parte-hartzetik; izan ere, lehen jaso den bezala, Konstituzioaren 9.2 eta 23. artikuluetan oso onartuta dago.

Herritarren parte-hartzea gobernu ireki ororen zutabeetako bat da, eta nazioartean ere eztabaidatu eta hobetzeko proposamenak egiten dira. 2001ean, Europako Gobernantzaren liburu zuriak gobernantza demokratikoagoa ezartzeko funtsezko printzipio batzuk zehaztu zituen: irekitasuna, parte-hartzea, erantzukizuna, eraginkortasuna eta koherentzia.

II. TITULUA – JARDUERA PUBLIKOA

I. KAPITULUA – PUBLIZITATE AKTIBOA

10 artikulua Publizitate aktiboaren printzipio zuzentzeko jasotzen ditu. b) Atalean honako hau: "*Erabilgarritasun-printzipioa: Ematen den informazio publikoak, ahal dela, eskaerako helburuak betetzeko egokitua izan behar du*".

Idazketa horrek nahastea eragiten du, publizitate aktiboaz hitz egitean informazioa proaktiboki argitaratzeari egiten baitzaio erreferentzia, eta ez helburu jakin baterako eskatzen duenari eman behar zaion informazio-eskaerari. Agian beste era batera idatzi beharko litzateke, adibidez, "erakusten den informazio publikoa, ahal den guztietan, dagokion gaiari buruzko kontu-ematearen helburura egokituko da".

11. artikulua publizitate aktiboaren arloko betebeharrei buruzkoa da, eta 12. artikulua publizitate aktiboaren betebeharrak betetzen direla kontrolatzeari buruzkoa, eta Gardentasunaren Euskal Agintaritzari betebeharraren betebeharraren jarraipena

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 9/30

egiteko postestatitate ematen dio, baita ebazpenak ematekoa ere, ez-betetzea bertan behera uzteko eta dagozkion diziplina-jarduerak hasteko hartu beharreko neurriak ezartzeko.

13. artikuluan, EAEko Administrazio Orokor eta Instituzionalerako Gardentasun Ataria ezartzen da, eta bertan argitaratuko da nahitaezko publizitate aktiboko informazioa. Horren eskakizun teknikoak eta antolakuntzakoak erregelamendu bidez garatuko dira. Era berean, lege honen aplikazio-eremuan sartzen diren toki-administrazioekin eta gainerako entitate eta subjektuekin administrazioen artean lankidetzan aritzeko aukera ezartzen da, gardentasun-atari honetatik informazioa argitaratu beharko duten atari edo web-orrietara sartzeko.

14. artikuluan argitaratu beharreko eremuak jasotzen dira, hau da,

- Erakundeari eta antolamenduari buruzko informazioa
- Plangintzari eta ebaluazioari buruzko informazioa
- Garrantzi juridikoa duen informazioa
- Eragin ekonomikoa duen administraziojarduerari buruzko informazioa
- Kontratuei buruzko informazioa
- Jarduera publikoari buruzko informazioa
- Ekonomiari, aurrekontuei eta ondareari buruzko informazioa
- Interes orokorreko informazioa

15 artikuluan argitaratu duen informazio erakunde eta antolakuntza zehazten da, praktika bidez aplikatu oinarrizko legeria (GIBGOL) biltzen da, hauek izan ezik bere egoitza fisikoa nola zehazten dira, publiko arretarako ordutegiak hala nola telefono eta helbide elektronikoak egiteko. Guztiak, gaur egun argitaratu dago.

Komenigarria litzateke beste eskakizun batzuk sartzea, hala nola: erakundeetako arduradunek beste erakunde publiko batzuetako administrazio-kontseiluetan edo izaera desberdineko kide anitzeko organoetan parte hartzea; lanpostuen edo dokumentu

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 10/30

baliokideen zerrenda eguneratua; langileen ordezkari-organotako kideak eta liberatu sindikalen kopurua, bai eta erabilitako orduen eta horiei lotutako kostuen zenbaketa ere; erakunde autonomoen, zuzenbide pribatuko erakunde publikoen, enpresa publikoen eta horiei lotutako edo haien mendeko zuzenbide publikoko gainerako erakundeen zerrenda, bai eta sektore publikoko fundazioen eta atxikitako partzuergoen zerrenda ere, haien araubide juridikoa, ekonomikoa, ondarezkoa, giza baliabideena eta kontratazioarena adierazita; atxikitako kide anitzeko organoen zerrenda; organo horiek arautzen dituzten arauak; erabakien laburpenak; partaidetza duten kide anitzeko beste organo batzuen zerrenda, atxikita dauden administrazioa edozein dela ere, eta abar. Kontuak emateari lotutako elementuak dira guztiak, eta EAEko Sektore Publikoaren egitura instituzionala eta antolamendukoa ezagutzeko aukera ematen dute. Informazio horren zati handi bat argitaratuta dago dagoeneko.

Azkenik, informazioa publizitate aktiboari buruzko titulu batean soilik argitaratzeko betebeharrari dagokionez, nahastu egiten da hori egitera behartuta dauden subjektuek duten publikatzeko betebeharra eta lotuta dauden administrazioari informazioa ematera behartuta dauden zerbitzuak ematen dituzten edo ahalmen publikoak erabiltzen dituzten subjektuek duten betebeharra, GIBGOLen 4. artikulua, hain zuzen ere "Informazioa emateko betebeharra" izenekoak, jasotzen duen bezala. (*1. Gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzko abenduaren 9ko 19/2013 Legearen 6.1 artikuluan xedatutakoarekin bat etorritik, lege honen arabera informazioa ematera behartuta dauden subjektuek gai hauei buruzko informazioa argitaratuko dute*). Ekarpen horrek 17, 18, 19 eta 20 artikuluei ere eragingo lieke.

16. artikuluan, plangintzari eta ebaluazioari buruzko informazio jakin bat argitaratzeko betebeharra jasotzen da, GIBGOLen arautzen den bezala, informazioa eguneratzeko aldizkakotasunari buruzko zehaztapen bat gehituz. Hala ere, egin beharko litzateke, artikulua honen tituluan ("Plangintzari eta ebaluazioari buruzko informazioa") jasotzen den bezala, GIBGOLek oinarrizko izaera gisa arautzen duen ebaluazio-zatia, hau da, "*Horien betetze-maila eta emaitzak aldizka ebaluatu eta argitaratu beharko dira administrazio eskudunak zehaztutako eran, neurketa eta balorazioko adierazleekin batera*".

Eremu honetan ere, interes publiko hori ezartzen zen zerbitzu zerbitzuen katalogoa argitaratu edo edozein informazioa baloratzeko maila betetzeko eta kalitate zerbitzuen

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 11/30

publikoak eskaintzen zituen, hala ere, prozedura bakar baten bidez jardueren buruzko keak edo iradokizunak aurkezteko prozedura. Eduki hau 20.3 artikuluan buruzko informazioa, eduki honetan, plangintza eta ebaluatzea lotutako lotura izan daiteke.

50. artikuluan arautzen den Gobernu Plana osatzen duten plan estrategikoen kasuan, komenigarria litzateke horiei buruzko aipamen bat egitea artikulua honetan, adieraziz hizkuntza argiko bertsioetan eskaini beharko direla, herritarrek ulertzeko moduan.

17. artikuluan, nahitaezko edukiak argitaratu jasotzen dira garrantzi juridikoko informazioa aipatzen dena.

c) atalean jasotzen da: *Beren ekimenekoak diren legeurreproiektuak eta xedapen orokorren proiektuak, organo aholku-emaleei irizpenak eskatzeko unean edo, irizpenak nahitaezkoak ez badira, hasierako eta amaierako onarpena ematen zaien unean. Informazio edo erakustaldi publikoaren izapidea behar duten dokumentuak argitaratuko dira, bai eta araueraginari buruzko memoria ere.*

Hemen ez da ezer berririk txertatzen oinarrizko legeriari dagokionez, eta, agian, eduki gehiagora zabaldu beharko litzateke, gaur egun argitaratu den bezala, aurreko legealdian izapidetu zen azken lege-proposamenean jaso bezala: Jendaurrean jarri edo jendaurrean jarri beharreko dokumentuak argitaratuko dira, bai eta espedientea osatzen duten nahitaezko memoriak eta txostenak ere, eta, bereziki, eraginaren ebaluazioa, prozedura osoaren memoria laburra eta memoria ekonomikoa, bai eta legeria sektorialak zehazten duen nahitaezko dokumentazio guztia ere.

Euskal Autonomia Erkidegoko Xedapen Orokorreko Xedapenak elaboratzeko ekainaren 30eko 6/2022 Legea aurreikusten duen urteko Urteko Arau Planaren argitaratu publikoaren erabilera publikoa, nahiz eta EHAAAn derrigorrezko publizitatea izan ere, lege-edo popularrak dituzten ekimenekin lotutako lotura.

Argitalaldia ere sartu litzateke, hala ere, Euskadiko Batzorde Juridiko Aholku Batzordeak eta beste organo consultiboak buruzko irizpenak egin dira, hala ere, Etika publikoaren Batzordearen akordio bezala, baita argitaratu ere.

18 artikuluan, nahitaezko publizitatea jasotzen da eragin ekonomikoaren jarduerari dagokionez: diru-laguntzak, hitzarmena, kudeatu, ordaindu eta kalte-ordain goi kargu eta

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 12/30

baimen edo bateratasun ebazpenak, langileak eragiten dituzten, hala ere, goiko kargu uzteko jarduera pribatuaren ariketa autoricen, beraz, GIBGOLean ezarritako funtsean.

Dirulaguntzen kasuan, dirulaguntzen zenbateko orokorrari buruzko informazio estatistikoa gehitzen da, lehiaketa-prozeduraren bidez edo zuzeneko emakidaren bidez emandakoen banakapenarekin, bai eta dirulaguntzen aurrekontu orokorrarekiko bakoitzak duen portzentaje-bolumenari buruzkoa ere, horrek interes handia baitu kontuak ematearen ikuspegitik.

Gardentasunari buruzko beste lege batzuek eremu horretan sartu dituzte laguntzen eta dirulaguntzen onuradunei ordaintzeko batez besteko epea argitaratzeko betebeharrak eta alderdi politikoei esleitutakoak; azken informazio hori dagoeneko argitaratzen ari da.

Era berean, oso interesgarria da, eta horrela argitaratu izan da, hein handi batean, egiten ari diren azpiegituretako obra garrantzitsuenei buruzko informazio zehatza (obraren xedea, kontratista arduradunak, esleipenen zenbatekoa, gauzatzeko epeak, hasiera- eta amaiera-datak eta izandako luzapenak, obren proiektuen aldaketak, eraberrituak eta osagarriak, eta horiek gauzatzean egindako jarraipenari buruzko txostenak, jakinarazpenak eta prentsa-oharrak).

19. artikulua kontratazio publikoaren eremuan argitaratzeko betebeharrak ezartzen ditu, batez ere GIBGOlek ezartzen dituen betebeharratan oinarrituta. Sartutako berrikuntzetako bat, kontu-emate gisa balio publiko handikotzat jotzen dena, azken lau urteetan EAEko sektore publikoarekin kontratatzen duen enpresa bakoitzak kontratazio-modalitate bakoitzeko jasotzen dituen ehunekoak argitaratzea da.

Gardentasunari buruzko beste lege batzuek kontratazio-mahaien osaera, aktak eta esleipen-ebazpena argitaratzeko betebeharrak txertatu dituzte esparru horretan (azken horiek dagoeneko argitaratu dira), bai eta hornitzaileei ordaintzeko batez besteko epeari buruzko datua ere, orain arte argitaratu dena.

Kontratazio-prozesuen konplexutasuna dela eta, baliagarria izango litzateke, halaber, kontratazioari buruzko kontsultetan ohikoenak diren galderak eta erantzunak argitaratzea.

20. artikulua ezartzen ditu jarduera publikoari buruzko argitalpen-betebeharrak, hau da, Gobernu Kontseiluaren erabakiak edo EAEko sektore publikoa osatzen duten

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 13/30

erakundeetako gobernu- edo administrazio-organoen akordioak, goi-kargudunen eta zuzendaritzako langileen agenda instituzionala osatzen duten ekitaldi publikoak, zerbitzu-gutunak eta horien betetze-maila, eta kexen eta iradokizunen postontzia, zerbitzuak edo prestazioak ez direla betetzen salatzeke, prozedura arinaren bidez. Beharbada, azken bi eduki horiek (zerbitzu-gutunak eta horien betetze-maila, eta zerbitzuak ez betetzeagatiko kexen postontzia) kokapen hobea izango dute 16. artikuluan, plangintzari eta ebaluazioari dagokienez, eta 20. artikuluan horretan maila handieneko erakunde-egintzak utziko dira, hala nola Gobernu Kontseiluaren edo erakunde instituzionala gobernu-organoen erabakiak, bai eta horien agenda instituzionala ere.

21. artikulua ekonomia-, aurrekontu- eta ondare-informazioa jasotzen du, eta GIBGOL aplikagarri den oinarritzko legedian ezarritako edukiak baino ez ditu jasotzen. Agian, horixe izango litzateke GIBGOLeren 6.3 artikuluan jasotako nahitaezko publikitatearen edukia gordetzeko tokia, hau da, beren jabetzakoak diren edo eskubide errealean bat duten ondasun higiezin zerrenda.

Gaur egun, ekonomia-arloko informazio ugari argitaratzen da, lege-aurreproiektu honen testuan jaso ez dena, hala nola: biztanleko eta biztanleko gastu ez-finantzarioko diru-sarrerara fiskalak; zerbitzuen benetako kostua (tasek, osasun-tasak, segurtasunekoak, garraioak, hezkuntzakoak... finantzatuta), biztanleko inbertsioa, sindikatu-ordetzarien kostua eta kopurua, alderdi politikoei esleitzea eta horien bilakaera, zorraren bilakaera historikoa...

Aurrekontua herritarrek ulertzeko zailtasun argiak dituen informazioa da. Horregatik, gardentasun-lege askotan, aurrekontua herritarren ikuspegitik argitaratzeko betebeharrak sartzeko da, herario publikoa politika eta zerbitzuetara, gastu-kontzeptuetara eta benetan gauzatzera bideratu ahal izateko.

22. artikulua interes orokorreko informazioa argitaratzeko betebeharrak jasotzen ditu. Bertan, eduki orokor zabalak jasotzen dira, herritarrei arreta emateko eta herritarrek parte hartzeko bidez gain, zerbitzuaren funtzionamenduari buruzko kexak eta erreklamazioak aurkezteko prozedura, aurkeztutako erreklamazioen kopurua eta interesdunen alde onartutako edo ebatzitako kopurua edo proportzioa.

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 14/30

Agian, gaur egun, erronka eta erronka berriei lotutako eduki zehatzagoak sartu beharko lirateke, balio publikoa sortzeko interesgarriak direnak, hala nola, eta ezagutzaren gizartea sustatzeko, funts publikoekin finantzaturako ikerketa-proiektuen emaitzak sarbide irekiko formatuetan argitaratzea, hargatik eragotzi gabe ikerketa-, garapen-, teknologia- eta berrikuntza-jardueraren emaitzen gainean babes daitezkeen eskubideak. Era berean, osasunera, hezkuntzara, enplegura, etxebizitzara eta abarretara iristeko politika, programa edo zerbitzuen zerrenda argitaratzea, horietan adimen artifizialean oinarritutako softwarea erabiltzen ari bada, hala nola algoritmoak edo ikaskuntza automatikoko funtzionaltasunak, eta horien erabilerak izaera masiboa eta eragin sozial handia izatea, funtzionamenduari buruzko azalpenarekin batera.

Era berean, 51. artikuluan jasotzen den informazioa ere aipa liteke hemen, kontu-emate sozialaren helburua betetzea ahalbidetzen baitu.

Oro har, publizitate aktiboari dagokionez, eta azken urteetan argitaratutako informazio-kopuruaren eta informazio hori eskuratzeko, kontrolatzeko eta jarraitzeko zailtasunen esperientzia kontuan hartuta, informazio publikoaren katalogo bat nahitaez argitaratu behar dela proposatzen da. Katalogo horretan, gutxienez, honako hauek jaso beharko lirateke: argitaratu beharreko edukia edo informazioa, konenido bakoitzaren organo edo unitate arduraduna, eskumen materialeko irizpide bat bereziki kontuan hartuta, eta berrikuspenaren eta, hala badagokio, eguneratzearen maiztasuna. Komenigarria litzateke, halaber, informazioaren historikoa argitaratuta mantentzen den data ere adieraztea. Horrek publizitate aktiboko betebeharren jarraipena egiten lagunduko luke, baita arduradunena ere.

23 artikulua, behar diren ekintzak berrerabilgarri moduan dauden datuen ireki egiteko, intimidazio, segurtasun edo jabetzako mugak errespetatu osoko.

Gero, gutxiago ez dira, datu baseetako diseinuan jakin behar den baldintza bat, eta da bakoitzak lurraldealizatutako erregistroek georzabaldutako edo geoaurkitu izan behar den, balio handia ematen du onura handiko analisirako hainbat informazioa.

Ere, eta ondoren, azken urteetan garatu den esperientzia ondoren, modu matsian deskargatzeko bidezko APIs edo interfaz aplikapenen bidez, eta, zuzen denean, bertan, berrusatzeko datu dinámicos jartzeko.

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 15/30

II. KAPITULUA – INFORMAZIO PUBLIKORAKO IRISPIDEA

24. artikulua arautzen du pertsona fisiko edo juridiko orok informazio publikoa eskuratzeko duen eskubidea, aurretiazko eskaeraren bidez eta legean ezarritako mugak besterik gabe. Nahiz eta horrek ez duen esan nahi sartzeko adin-mugarik dagoenik, lege autonomiko batzuek ezarri dute 16 urtetik aurrera egikaritu daitekeena, baita 14 urtetik aurrera ere.pertsona, fisiko edo juridikoa duen informazio publikoa araututako eskubidea, aurreko eskaera eta legez ezarritako muga gehiago. Bi ondo hori ez bada sartzeko adina muga bat, autonomiko zenbait lege batzuk 16 urte aurrera egin daiteke, eta ere 14 urte aurrera.

25. artikulua informazioaren eskatzailearen eskubideak jasotzen ditu, eta 26. artikulua, berriz, informazio publikoa eskuratzen duten pertsonen betebeharrak.

27. artikulua sartzeko modalitateak aurreikusten ditu. 3 a) atalean, informazioa dagoeneko argitaratuta dagoen kasuari heldzen zaio, eta soilik horren berri emateko balioko du. Bada, esperientziak erakutsi duenez, modu generikoan erantzuteak esan nahi du webgunean argitaratutako informazioa dagoeneko argitaratuta dagoela, alde batetik, erantzun txarra ematen diola informaziora sarbide elektronikoa izateko muga duenari – beraz, adierazi beharko litzateke hori ez litzatekeela posible izango kasu horretan –, eta, era berean, modu hain orokorrean egiten denean, informaziora sartzen den esteka zehazki adierazi gabe, eta, horren barruan, eskatutakoari buruzko epigrafe, kapitulu, datu eta informazio zehatzak, informaziora zalantzarik gabe eta azkar eta zuzenean eramanez, alde aurreko eskakizunen eta segidako bilaketen beharrik gabe. Horregatik, zentzu horretan ñabardura bat egitea proposatzen da.

28. artikulua doakotasun-printzipioa ezartzen du, bai eta kostu bat ezartzeko aukera ere, informazioa jasotzen duen jatorrizkoa ez den beste formatu batera eramateagatik.

29. artikulua informazio publikoa eskuratzeko eskubidearen mugak ezartzen ditu. Bertan, GIBGOLen 14. artikuluko mugetako batzuk errepikatzen dira, eta beste batzuk ez. Ez dira aipatzen honako hauei eragin dakiekeen kalteari lotutako mugak: segurtasun nazionala, defentsa, kanpo-harremanak eta segurtasun publikoa, administrazio- edo

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 16/30

diziplina-arloko ez-zilegi penalen prebentzioa, ikerketa eta zehapena, alderdien berdintasuna prozesu judizialetan eta babes judizial eraginkorra, ekonomia- eta merkataritza-interesak, ekonomia- eta diru-politika, sekretu profesionala eta jabetza intelektuala eta industrialak, eta ingurumenaren babesa.

Hala ere, datu pertsonalen babesari dagokionez, eta gero muga horri artikuluko oso bat (31) eskaintzen zaion arren, muga hau ere gehitu da: *“d) Bizitza pribatua eta interes particular legitimoak, informazio publikorako irispidea izateko eskubidearen eta datu pertsonalak babestu beharraren arteko erlazioari buruz lege honetan xedatutakoarekin bat etorri”*.

Eskubide horri eragiten dioten mugak hobeto ulertzeko, osorik errepikatu beharko liriteke GIBGOLen ezarritakoak. Muga horiek maiz aipatzen dira sarbide-eskaerei erantzuteko ebazpenetan, eta kontra egiten zaie gardentasuna bermatzeko organoen aurrean egiten diren erreklamazioei.

Bestalde, ez da bidezkoa bizitza pribatuaren eta bidezko interes partikularren muga azpimarratzea, 31.4 artikuluan nahikoa jorratzen baita hori; izan ere, bertan ezartzen da sarbidea ukatuko dela kasu zehatz batean inguruabar bereziak daudela uste denean, datu pertsonalen babesa interes publikoaren gaintik jartzen dela informazioa zabaltzean, edo ohorerako, intimitaterako eta norberaren irudirako eskubidea babestu behar dela.

Azkenik, GIBGOLen 14. artikuluko honen 3. atalean ageri den edukia errepikatzen da, hau da, ematen diren ebazpenak argitaratzeko betebeharra, informazio publikoa eskuratzeko eskubidea mugatuz edo ukatuz, datu pertsonalak bereizi ondoren eta interesdunei jakinarazi ondoren. Ebazpen guztiak argitaratu direnez, ez sarbidea mugatzen dutenak bakarrik, eta hori nazioarteko erakundeen orientabideekin bat etorri, ulertzen da manu hori lege-aurreproiektuan sartu beharko litzatekeela.

30. artikulua ezartzen duenez, informazioari ezarritako mugaren batek eragiten badio, ahal den guztietan, irispide partziala emango zaio, mugak eragindako zatia alde batera utzita, salbu eta horrek distorsionatutako, nahasitako edo zentzurik gabeko informazioa sortzen badu, eta eskatzaileari adieraziko zaio zer informazio falta den.

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 17/30

31. artikuluaren 2. paragrafoak, bereziki babestutako datuak biltzen dituen informazioari buruzkoak, ez du alde batera uzten GIBGOLen ageri den elementu bat, eta salbuespena da ukitutako horrek argi eta garbi publiko egin baditu datuak sarbidea eskatu aurretik, eta aurreproiektuan sartu beharko litzateke.

4. atala, proposatutako idazketan, kontraesanean dago GIBGOLen ezarritakoarekin: *“Nolanahi ere, ez da irispiderik emango, inguruabar bereziak daudela iritziz gero, hau da, datu pertsonalen babesaren informazioa dibulgazioaren interes publikoaren gainetik badago edo ohorerako, intimitaterako eta norberaren irudia gordetzeko eskubidea zaindu behar bada”*. GIBGOLen, datu pertsonalen babesari buruzko 15. artikulua 3. paragrafoan, hain zuzen ere, sarbidearen aplikazio orokorra azpimarratzen da, informazioak bereziki babestutako daturik ez duenean, baina eskatutako informazioan agertzen diren datuak dituzten ukituen eskubideak eta informazioa zabaltzeko interes publikoa behar bezala arrazoituta haztatu ondoren, eta, gainera, haztapan horretarako irizpideak ezartzen dira. Aurreproiektuan proposatzen den testuan, badirudi garrantzia galtzen duela informazio publikoa eskuratzeko eskubidearen nagusitasun orokor horrek, eta alde batera uzten du beharrezkoa den ponderazioa bereziki babestu gabeko datu pertsonalak daudenean.

32. artikulua informazio publikoa eskuratzeko eskaerak izapidetzeko eta ebazteko organo eskudunak zehazten ditu, eta, Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorraren eta Instituzionalaren eremuan, zuzendaritza-zentroen titular bakoitza da eskatutako informazioaren arduradun funtzionalak.

Horrek aldatu egiten du gaur egun dagoen antolamendu-eredua, eskaerak modu zentralizatuan kudeatzen baitira erakunde bakoitza atxikita dagoen sail bakoitzetik. Deskontzentrazio hori eraginkorra izan daiteke, baina erakunde bakoitzak behar bezala instrumentalizatutako administrazio-prozedura bat ezarri beharko du, erantzun eraginkorra eta aurkaratzeko eskubidearen ezagutza bermatuko dituen, Gardentasuna Bermatzeko Organoaren aurrean (Gardentasunerako Euskal Agintaritza) edo administrazioarekiko auzi-errekurtsoaren bidez, GIBGOLen III. kapituluko hirugarren atalean aurreikusitakoak.

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 18/30

33. artikuluaren 2. paragrafoak prozedura ezartzen du: “*Informazio publikorako irispidea izateko eskubidea balia daitekeela bermatu eta errazteko, kendu beharko dira oztopo eta eragozpen diren eskakizun eta betekizun guztiak, prozeduran interesa duten pertsonen identifikazioari eta sinadurari dagokienez, batez ere*”.

Zehaztu egin beharko litzateke horrekin eskaera anonimoak egiteko aukera aukeratzen ari den eta benetako sinaduraren betekizun elektronikoa ezabatzen ari den, beste autonomia-erkidego batzuetan ezarrita duten bezala. Hala ere, 34. artikuluko 2. paragrafoan ezarritakoarekin kontraesanean dago, honako hau xedatzen baita: “*Eskabidea edozein bitartekoren bidez egin ahal izango da, eta alderdi hauek behintzat adierazi beharko ditu: a) Eskatzailearen izena*”.

35. artikulua ez onartzeko arrazoiak jasotzen ditu. c) idatz-zatian honako arrazoi hau erantsi da: “*Barne-komunikazio osagarri edo lagungarriei buruzkoa bada, esate baterako, garrantzirik edo interes publikorik ez daukaten oharretan, zirriborroetan, iritzietan, laburpenetan, barneko edo administrazioorgano edo entitateen arteko komunikazio eta txostenetan dagoena. Nahitaezko txostenei ez zaie emango eskabidea ez onartzea justifikatzeko nahiko den izaera osagarri edo lagungarri hori*”.

Gehiago argitzeko, garrantzi edo interes publikorik ez izatearen ezaugarriari GIBGOLen helburua ez betetzea gehitzea proposatzen da (hau da, kontuak ematea eta balio publikoa sortzen parte hartu ahal izateko ezagutzea). Beste alde batetik, nahitaezko txostenek ez dutela informazio osagarriaren izaerarik adieraztea salbuespena asko murriztea da, eta, beraz, mota horretako idazketa bat proposatzen da, beste gardentasun-arau batzuek egin duten bezala: “*Ezin izango dira informazio lagungarri edo lagungarri gisa hartu espedientean sartzen diren edo ebazpenekin eta beste administrazio-egintza batzuekin zerikusia duten txosten juridikoak, teknikoak, ekonomikoak eta bestelakoak*”

d) atalean ez onartzeko beste arrazoi bat jaso da: “*Informazio hori hedatu aurretik modu konplexu batean prestatu behar bada berriro. Eskatutako informazioak tratamendu informatizatu arrunta behar badu eskatzaileari eman aurretik, tratamendu hori ez da joko informazioaren birprestatetzat; beraz, ez du balio izango eskabidea ez onartzeko justifikazio gisa*”.

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 19/30

Arrazoi hori ez onartzeko alegazioaren maiztasuna dela eta, gardentasun-organoek jada eman dituzte irizpideak, berrilantze konplexuko ekintza zehazten dutenak, gehiegizkoa den uzi batean, antolamendu-, funtzionamendu- edo aurrekontu-izaerako elementu objektibagarrietan oinarrituta. Elementu horiek ez onartzeko ebazpen arrazoituan identifikatu behar dira.

Era berean, kontuan hartuta eskubide hori maiz erabiltzen dela beste helburu batzuetarako, hala nola kontsulta juridikoetarako, ziurtagiriak, txostenak edo irizpenak eskatzeko, komeniko litzateke hori ez onartzeko arrazoi gisa jasotzea, administrazio-prozeduraren legedi orokorretik edo dagozkion lege sektorialetatik etorriko bailirateke.

37. artikulua eskabideen ebazpenari buruzkoa da, eta ebazteko hilabeteko epea zehazten du. Informazio konplexua izanez gero, 15 egun gehiagoz luza daiteke epe hori, eta administrazioaren isiltasuna ezetsi egiten da. Positibotzat jotzen da oinarrizko legeria hobetzen duen proposamena, informazio konplexuko kasuetan ebazteko epea luzatzeari dagokionez, eta 15 egun gehiago bakarrik zehazten dira, ebazteko hilabete gehiago eman beharrean.

38. artikuluan, informazioa eskuratzea eta entregatzea formalizatzeari buruzkoan, honako hau sar liteke, beste gardentasun-lege batzuek egiten duten bezala: Informazioa emateari uko egiteko oinarria hirugarrenen jabetza intelektualeko edo industrialeko eskubideak egotea bada, eskubideen titular den pertsona fisikoari edo juridikoari buruzko erreferentzia sartuko da, hura ezaguna denean, edo, bestela, eskatutako informazioa eskuratu duen lagatzaileari buruzkoa.

40. artikuluak Gardentasunaren Euskal Agintaritzari egindako aukerako erreklamazioa arautzen du. 2 e) atalean aurreikusten denez, "*Emandako ebazpenak, interesdunei jakinarazi ondoren, Gardentasunaren Euskal Agintaritzaren webgunean argitaratuko dira; baina, lehenago, bertan agertzen diren datu pertsonalak disoziatuko dira*", **GIBGO**Lek ezartzen duen bezala. Hala ere, ez da ageri, oinarrizko legerian egiten den bezala, "Herriaren Defendatzaileari horren berri ematea, eta hori ere egin zaio, kasu honetan, Arartekoari, Informazio Publikoaren Sarbiderako Euskal Batzordeari buruzko irailaren 13ko 128/2016 Dekretuaren 4.2 artikulua aplikatuz: "*Ebazpena emateko eta*

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 20/30

jakinarazteko gehieneko epea hiru hilabetekoa izango da. Epe hori pasatzen denean, ezetsizat joko da erreklamazioa. Ematen diren ebazpenak errekurso-jartzaileari eta interesdunei jakinaraziko zaizkie; dauzkaten datu pertsonalak kendu ondoren, bitarteko elektronikoen bidez argitaratuko dira, eta Arartekoa haien jakinaren gainean jarriko da.".

41 artikulua bitartekaritza-prozedura baten bidez jarduteko aukera arautzen du, beste autonomia-erkidego batzuek arautu duten bezala, eta oso positiboa da nolabaiteko konplexutasuna eta interes kontrajarriak dituzten kasuetarako.

III.KAPITULUA – PLANGINTZA ETA KOORDINAZIOA

42. artikulua jasotzen duenez, gardentasunaren arloan eskumena duen sailak proposatuta, aplikaziorako gardentasunaren arloko jarduerak programatzeko, ezartzeko eta horien jarraipena egiteko plan bat onartu behar da, baita horien ebaluazioa eta hobekuntza-proposamenak ere, herritarren parte-hartzearekin egina gainera, eta hori oso baliagarria izan daiteke arlo horretan aurrera egiteko.

Gardentasunaren arloko sailen arteko koordinazioari buruzko 43. artikulua idatzita geratu den bezala, ez dago behar bezain argi koordinaziorako sortuko den kide anitzeko organoak,-Eusko Jaurlaritzako sailak soilik ordezkaturata egongo direla kontuan hartuta-, plataforma eta garapen informatikoen erabilera partekatua zaintzea, eta jarraibideak, protokoloak eta irizpideak hartzea, EAEko sektore publiko osorakoa den edo soilik Eusko Jaurlaritzako sailetarakoa.

IV. KAPITULUA – ZEHAPEN-ARAUBIDEA

46. artikulua arau-hausteen tipifikazioa jasotzen da. Hutsegite oso larrien artean, ez da jasotzen 41. artikuluan araututako bitartekaritza-prozedurari buruzko alderdi garrantzitsu bat, hau da, informazio publikoa eskuratzearen arloan aurkeztutako erreklamazioetan bitartekaritza-prozedura aplikatzearen aurka agertzea, gainerako alderdiek onartzen badute, 41.2 artikuluan xedatzen den bezala: "*Administrazioak ezin izango dio uko egin bitartekaritza-prozedura aplikatzeari, baldin eta alderdi interesdunetako batek onartzen badu*".

TÍTULO III – PLANGINTZA PUBLIKOA

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 21/30

50. artikuluak Gobernu Programa legegintzaldi bakoitzeko gobernu-ekintzaren proiektzio gisa argitaratzeko, hura sozializatzeko eta herritarren aurrean duen konpromisoaren eta erantzukizunaren oinarriak ezartzeko betebeharra jasotzen du, eduki zabalarekin eta, gainera, herritarrek ulertzeko moduan. Horrek interes publiko handiena du legitimazio demokratikorako mekanismo gisa. Hala ere, eta edukian aurreikusten bada ere, jarraipena eta ebaluazioa egiteko adierazleak ezartzea, ez dago argi noiz eta nola argitaratuko den konpromiso horien betetze-mailari buruzko informazioa, urtero, sei hilean behin edo hiru hilean behin, edo legegintzaldi bakoitzaren amaieran, edo etengabe, egiten diren aurrerapenen arabera. Agian identifika daiteke prozesu-adierazleentzat (hasita, abian, amaituta) eguneratze iraunkorra izango dela, emaitza-adierazleentzat esku-hartzea amaitzen den unean, eta inpaktu-adierazleentzat, kasu bakoitzean neurtzeko aukera zehazten den unean.

Kontu-emate sozialari buruzkoa da 51. artikulua, eta, beraz, 50. artikuluan jasotako Gobernu Programaren betearazpenari buruzko kontu-ematea alde batera utzita, eta programa betetzeari buruzko informazioa argitaratzeko modua zehaztea proposatu dugunez, interes handiko bilakaera-adierazleei buruzko publizitate aktiboko betebeharrak ezartzen dira, hala nola:

- a) Artatutako zerbitzu publikoen kostu orokorra eta unitarioa herritar bakoitzeko.
- b) Aldi horretan enplegu publikoa osatu zuten giza baliabideak.
- c) Lortutako gizarte-ongizateko helburu nagusiak.
- d) Egindako inbertsio publikoak eta horien eraginkortasuna aztertzea.
- e) Herrialdearen egoera azaltzen duten beste magnitude erraz batzuk, zorpetze-maila eta finantza-egoera barne.
- f) Hartzen diren etorkizuneko konpromiso nagusiak.
- g) Behartsuenekiko konpromiso argiak eta eraginkorrak.

Oso adierazle interesgarriak dira, Gobernu Programan programatutako jardueraren mende ez dauden arren, legegintzaldi bakoitzean herrialde baten garapen-magnitude nagusien bilakaera ezagutzea ahalbidetzen dutenak. Hala ere, nahitaez publikotasun aktibokoa denez, araugintza-teknika gisa egokia dirudi II. tituluko I. kapituluaren aipatzea, agian 22. artikuluan, interes orokorreko informazioaren barruan.

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 22/30

IV. TITULUA – HERRITARREN PARTAIDETZA

I. KAPITULUA – HERRITARREN PARTAIDETZA

52. artikulua herritarren parte-hartzearen helburua eta haren artikulazioa garatzen ditu. Edukian ez da aipatzen printzipio gidari garrantzitsu batzuk idatzi behar direnik, herritarren parte-hartzea arautzen duten beste lege autonomiko batzuetan jasotzen baitira, eta argigarriak izan baitaitezke lortu nahi den eredia, hala nola

- Gobernantza demokratikoa; horren arabera, gobernuaren ekintzak herritarren eta botere exekutiboaren artean erabakiak hartzeko harreman arina ahalbidetuko duten mekanismoak eta prozesuak integratu behar ditu.
- Partaidetza unibertsala eta inklusiboa. Horren arabera, euskal herritar guztien parte hartzeko eskubidea aitortzen da, lurralde-, belaunaldi-, genero- eta jatorri-aniztasunarekin lotutako egoerak eta gizarte-bazterketako egoerak edo arriskuak pertsonak kolektibo kalteberetako kide gisa ezaugarritzen dituen egoera guztiak kontuan hartuta.
- Gizarte-egituraketa eta partaidetza-kultura, elkartegintza eta parte-hartze kolektibo antolatua sustatzeko.
- Parte-hartzean oinarritutako hezkuntza, hau da, hezkuntza-maila goiztiarretatik eta bitzta osoan, parte hartzeko eskubidea sustatzea.
- Kontuak ematea; horren bidez, herritarrek politika publikoen gauzatzearen ebaluazioan parte hartzen dute.
- Argitasuna eta komunikazio-hurbiltasuna, herritarrek parte hartzeko prozesuetako informazioa erraza eta ulergarria izan dadin herritar guztientzat, bereziki haur eta nerabeentzat.
- Gardentasuna, informazio guztia publikoa, irigarria eta herritarren zerbitzura dagoena izan dadin.
- Irigarritasun eta neutraltasun teknologikoa. Horien arabera, parte hartzeko gaitutako bitarteko eta tresnek ulergarriak eta pertsona guztiek erabiltzeko modukoak izan behar dute, baztertzeko faktore gisa diskriminazio teknologikoa saihestuz estandar teknologiko ireki eta neutralen bidez.

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 23/30

- Iraunkortasuna; horren arabera, parte hartzeko tresnak prozesuaren ikuspegi dinamiko batean kokatu behar dira, denboran zehar etengabe eta modu iraunkorrean parte hartu ahal izateko. El artículo 52 desarrolla la finalidad de la participación ciudadana y su articulación. En su contenido se obvia la redacción de algunos principios rectores importantes, que se recogen en otras leyes autonómicas que regulan la participación ciudadana, y que podrían resultar clarificadores del modelo que se pretende, como por ejemplo

53. artikulua Gobernu Irekiaren Plataforma ezartzen du Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoaren eta herritarren arteko elkarreraginerako gune nagusi eta iraunkor gisa, ekintza publikoan kudeaketa partaidetua eta erantzukidea lortzera bideratua, non gardentasunaren, parte-hartzearen eta kontu-ematearen printzipioak gauzatzen diren. Testu artikulatuan adierazten da plataforma hori Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 75. artikulua araberaren arabera arautzen dela.

Lege horren 75. artikulua herritarrekiko interakziorako kanal anitzeko sistema deritzona arautzen du, eta Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoak kudeatzen dituen politika publikoei eta ematen dituen zerbitzuei buruz informatzeko eta orientatzeko, herritarrei administrazio-izapideak egiteko erraztasunak emateko eta herritarrekiko partaidetza- eta lankidetzaren prozesuen ezarpena sustatzeko helburua ematen dio. 5 f) atalean, herritarren arretaren arloan eskumena duen saileko organoaren postestadeen artean, honako hau dago: *“Herritarrekiko interakziorako kanal anitzeko sistema osatzen duten kanal eta tresna guztiak koordinatzea eta elkarri lotzea, zerbitzu osoak eta kalitatezkoak emateko eta, bereziki, informazioa zatikatzea edo informazioen arteko kontraesanak ekiditeko, eta herritarrei bermatzeko Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoarekin komunikatzeko nahi duten bidea aukeratzeko eskubidea. Halaber, lege honetan aipatzen den gobernu irekiaren plataforma koordinatzeaz arduratzea”*.

Horrek agerian uzten du gobernu irekiko plataforma herritarrekiko interakziorako kanal anitzeko sistemaren beste kanal bat dela.

Duela gutxi emandako 91/2023 Dekretuan, ekainaren 20koan, herritarrei arreta integral eta multikanala ematekoa eta zerbitzu publikoak bitarteko elektronikoz irispidean izateko 29. artikuluan, Herritarrei arreta emateko Sistema Integralaren Interneteko presentzia-eredua garatzen da. Honako hauek osatzen dute:

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 24/30

- «euskadi.eus» domeinua eta lotutako eta mendeko azpidomeinuak. Sarbide elektronikoro korreko puntua da, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 13. artikuluan xedatutakoaren ondorioetarako, pertsonak administrazio publikoekiko harremanetan dituzten eskubideei buruzkoa.
- Atari-sarea eta hura osatzen duten eduki eta zerbitzuak, besteak beste, «Gardena» gardentasun-ataria, «Irekia» herritarren partaidetzarako gobernu irekiaren ataria eta «Open Data Euskadi» datu irekien ataria.
- Ereduaren elementu komunak; haien bidez, atari-sareko eduki eta zerbitzuen kalitatea eta homogeneotasuna bermatuko dira, eta ondo funtzionatzeko behar diren baliabideak definitu eta antolatuko dira.

Ezinbestekoa da gardentasunari buruzko lege honetan gardentasunarekin eta herritarren parte-hartzearekin zerikusia duten atari edo plataforma horiek guztiak argitzea, orain arte araututakoarekin kontraesanean egon gabe (horiek aldatu nahi ez badira).

Ildo horretan, honako hauek argitu beharko lirateke:

- Baldin eta Gardena izena Gardentasunaren Euskal Agintaritzarentzat bakarrik izango bada, aurreproiektuaren 69. artikuluan ezartzen den bezala, eta Gardentasunaren Atariak ez badu izen hori erabiliko, orain arte erabili dena.
- Baldin eta Gobernu Irekiaren Plataforma herritarrekiko interakziorako kanal anitzeko sistema bada, Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 75. artikulua arautzen duena, edo, aitzitik, kanal anitzeko sistemaren zati bat baino ez da, 75. artikuluen 5 f) paragrafoetik ondoriozta daitekeenez, hori baita gaur egun Irekia izenarekin garatzen dena.
- Kontuan izan behar da Herritarrei Arreta Emateko Sistema Integralak edukien eta zerbitzuen zerbitzu integratu gisa txertatzen duela "euskadi.eus" sarbide elektronikoro korreko gunean, besteak beste, Nire karpetara sartzeko egoitza elektronikoa, interesdunen prozeduretako espedienteetan sartzeko – horren barruan dago iragarki-taula elektronikoa, non aurretiazko kontsultaren eta herritarrei informazio publikoa emateko izapidea egiten den xedapen orokorrak egiteko prozeduretan –, eta, besteak beste, «Gardena» gardentasun-atariak,

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 25/30

«Irekia» herritarrek parte hartzeko gobernu-atari irekia eta «Open Data Euskadi» datu irekien ataria.

- Azkenik, Gobernu Irekiaren Plataforma honen edukia argitu beharko litzateke, hau da, Gardentasunaren Ataria eta Open Dataren Ataria plataforma horren barruan dauden ala ez.

Eusko Legebiltzarrean aurreko legegintzaldian izapidetu zen lege-proposamenaren testuan Gobernu Irekiaren Plataforma horren helburuak jasotzen ziren, eta horrek edukia argitzen zuen:

" 2.- Plataformak honako helburu hauek izango ditu:

- a) Lege honetan aipatzen den guztiaren berri ematea, hori izango baita Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoak modu aktiboan argitara eman beharreko oinarritzko informazioa.*
- b) Herritarren ekarpenak administrazio-organo eskudunei erakustea eta haiekin koordinatzea.*
- c) Noranzko biko elkarrizketa bultzatzea, herritarren parte-hartzea eta parte-hartze hori aintzat hartzeko konpromiso publikoa sustatuz, besteak beste, komunikazio elektroniko informalak erabilia.*
- d) Interneteko gune batzuk eskaintzea, herritarrek era ireki, publiko, libre eta bitartekotzarik gabeko batean Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikora jo dezaten, bai ekimenak proposatzeko, baita Administrazioak berak proposatzen ditueni buruz iritzia emateko ere.*
- e) Interneten modu aktiboan entzutea, herritarren jakin-nahiak atzemateko eta nahi horiek agenda publikoan sartzeko.*
- f) Interes publikoko proiektuetan, lankidetzara publiko-pribatua sustatzea eta herri-ondasuna dakarten herri-ekimenak bultzatzea".*

Horrez gain, komunikazio informalekoak definitu behar ziren. Elementu hori oso interesgarria da administrazio-prozedurekin lotutako beste interakzio formal batzuetatik bereizteko. Interakzio formalek honako ezaugarri hauek izan behar zituzten:

- a) Ez da nortasunaren egiaztapen berezirik eskatuko, eta ez dute baliorik izango erregistro elektroniko gisa.*

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 26/30

b) Ez dira hartzen informazio publikora iristeko eskabidetzat, ez eta Administrazioarekiko errekurtsotzat edo erreklamaziotzat ere; hortaz, komunikazioa aurkezteak ez ditu ez hasten ez geldiarazten errekurtsoa edo erreklamazioa jartzeko epeak.

c) Ez dira eskabide, kexa edo iradokizun, beren araudiaren babesean.

d) Erantzunak ez dira lotesleak komunikazioak egiten dituenarentzat, ezta erantzuten dituen administrazioarentzat edo langileentzat ere.

e) Bitarteko elektronikoko informalen bidez bideratzen dira, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioaren atari korporatiboen espazio informaletan”.

II. KAPITULUA – HERRITARREK PARTE HARTZEKO ERREGISTROA

54. artikulua Euskal Autonomia Erkidegoko herritarren partaidetzarako eta lankidetzarako Erregistroa sortzen du. Erregistro horretan, irabazi-asmorik gabeko erakunde kolektiboak erregistratu ahal izango dira, interes kolektiboak defendatzea helburu dutenak, bai eta gogoeta-taldeak ere. Erregelamendu bidez garatuko da erregistro hori. Erregistro horren helburua da: *“lege honetan bilduta dagoen parte hartzeko edozein prozesuren berri garaiz eta zehatzmehatz jakitea, lege honetan jasotako eskubideak oso-osorik baliatzeko xedez. Hala ere, horrek ez du eragingo inskribatuta ez dauden talde, entitate edo herritarrak baztertzea”*.

Koordinazioa ezartzen da Europar Batasuneko Gardentasun Erregistroarekin eta foru eta udal mailako parte-hartze eta lankidetzaren erregistroekin, herritarrek eta hainbat interesen ordezkari diren taldeek hainbat erregistrotan inskribatu beharrik izan ez dezaten. Hemen, kapitulu honetan araututako mota bereko erregistroak nahasten ari dira lege-aurreproiektu honen hurrengo kapituluan arautzen diren interes-taldeen beste erregistro batzuekin (adibidez, Europar Batasunaren Gardentasun Erregistroa, presio- edo interes-taldeen erregistroa). Helburu eta erregistro-baldintza desberdinak dituztenez, agian modu orokorragoan definitu beharko litzateke, hau da, beste lurralde-maila batzuetako partaidetza- eta lankidetzaren erregistroekiko koordinazioa helburu berarekin.

55. artikulua parte-hartzea sustatzeko neurriak aurreikusten ditu, besteak beste, herritarrak eta talde horietako langileak sentibilizatzeko eta trebatzeko programak, eta,

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 27/30

gainera, askotariko tresnak erabiltzea aurrez aurreko parte-hartzea bermatzeko edo komunikazio-teknologia egokien bitartez.

56. artikuluan partaidetza-prozedura eta -tresnen berme eta eskubide erkideak ezartzen dira, partaidetzaren eraginkortasuna ziurtatzeko, eta, era berean, beren eskubide eta interes legitimoak, kolektiboak, bazkideei edo ordezkatzeko dituztenei eragiten dieten gaiei buruzko erregelamenduzko herri-ekimenak sustatzeko aukera jasotzen da, erregelamendu bidez garatuko dena (sustatzaileak, beharrezko dokumentazioarekin hasia, onartzea, sinadurak biltzea, izapidetza eta, hala badagokio, onartzea). Beharbada, azken kasu horretan izan ezik, proposamen parte-hartzailearen ekimena administrazioaren eskariz ezartzen da beti, eta herritarren ekimenez erakundeei eremu jakin batzuetan partaidetza-prozesuak irekitzeko eskatzeko aukera ere zehaztu liteke, proposamen hori onartzen ez bada arrazoiak emanez.

58. artikulua parte-hartzeari eta lankidetzari buruzko urteko txostena egitea aurreikusten du, herritarren parte-hartze maila, erabilitako bitartekoak eta horien emaitza ebaluatzeko, bai eta horiek hobetzeko neurriak proposatzeko ere. Txosten hori Eusko Legebiltzarrera bidaliko da.

II. KAPITULUA – INTERES-TALDEEN ERREGISTROA

59. artikulutik 68.era bitartekoetan arautzen da interes-taldeen erregistroa, I. kapitulan aurreikusitako Partaidetza eta Lankidetzaren Erregistrotik bereizita. Erregistro horretan erregistratuko dira, soil-soilik, beste pertsona edo erakunde batzuen mesedetan, haien forma edo estatutu juridikoa edozein dela ere, politika publikoak edo arau-xedapenak egiteko prozesuetan, horien aplikazioan edo Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoko administrazio eta erakundeen erabakietan eragin zuzena edo zeharkakoa izan dezaketen jarduerak egiten dituzten pertsonak eta erakundeak, baita plataformak, sareak edo beste jarduera kolektibo mota batzuk ere, nortasun juridikorik ez izan arren, de facto eragin-iturri antolatua badira eta zuzenean edo zeharka eragiteko jarduerak egiten badituzte, Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoko administrazio eta erakundeen zerbitzura dauden agintari eta kargu publiko, funtzionario eta langileekiko harremanak barne, bai eta ekarpenak eta partaidetza ere. Kanpoan utzitako erakundeen eta jardueren tipologia identifikatzen da, eta inskripzioak berekin dakar egindako

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 28/30

jarduerak identifikatzea, zuzenean edo zeharka eragiteko, jokabide-kode bat onartzea eta kontrol- eta fiskalizazio-araubidearen aplikazioa eta dagozkion neurriak onartzea, jokabide-kodea edo lege honetan ezarritakoa betetzen ez bada. Jokabide-kode hori ez betetzeagatik salaketa jartzeko aukera ezartzen da, eta erregelamendu bidez garatuko dira inskribatzeko prozedura, bertan inskribatu behar diren pertsonen eta erakundeen sailkapena, deklaratazaileei eskatutako informazioa, jokabide-kodearen eduki zehatza eta salaketak ikertzeko eta izapidetzeko prozedura. Araututako edukia bat dator beste arau autonomiko, foral edo lokal batzuetan araututako erregistroekin.

Aurreko legegintzaldian Eusko Legebiltzarrean izapidetutako azken lege-proposamenean lege-aurreproiektu honetan proposatutako bi erregistroak erregistro berean bateratuta geratu baziren ere, oso interesgarria da bereizketa hori; izan ere, Partaidetzarako eta Lankidetzarako Erregistroaren helburua da lege honetan jasotako edozein partaidetza-prozesuren komunikazio goiztiarra eta xehatua egitea, eskubideak erabat baliatzeko. Hala ere, Interes Taldeen Erregistroak beste helburu bat du, hau da, interes-taldeek Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoaren aurrean egiten duten jardueraren gardentasuna eta kontrola ziurtatzea, eta, beraz, elkarrekintza jokabide-kode bat onartzeak gidatu behar du, kode hori ez betetzeak dakartzan ondorioekin.

V. TITULUA – GARDENTASUNAREN EUSKAL AGINTARITZA

69. artikulutik 76.era bitartean, Gardentasunaren Euskal Agintaritza sortzen da, administrazio independente gisa, Euskal Sektore Publikoari buruzko maiatzaren 12ko 3/2022 Legearen 10. artikulua babesean, "Gardena" izenarekin, EAEko sektore publikoaren eta toki-erakundearen eremuan, informazio publikoa eskuratzeko eskubidea bermatzeko eta gardentasun-betebeharrak betetzeko agintaritza publiko gisa. Era berean, informatzaileak babesteko administrazio-agintaritza independente gisa aritzeko ahala ematen zaio, otsailaren 20ko 2/2023 Legeak, arau-hausteei eta ustelkeriaren aurkako borrokari buruzko informazioa ematen duten pertsonak babesteari buruzkoak, ezarritakoaren arabera, eta haren jarduera-eremu funtzionala Euskal Sektore Publikoko administrazio, organismo eta erakunde guztietara eta erakunde pribatuetara hedatzen da, lege honen 9. artikuluan ezarritakoaren arabera. Aurrekontu propioa izango du, eta Euskal Autonomia Erkidegoaren kontrol ekonomiko-finantzarioaren eta kudeaketa-kontrolaren mende egongo da, baita Herri Kontuen Euskal Epaitegiaren fiskalizazioaren

HERRITARAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 29/30

mende ere. Funtzionarioak ere izango ditu, eta lanpostuak eskuratzeko, betetzeko eta lanpostuz igotzeko araubidea zehaztuko du. Sektore publikoko kontratazioari buruzko legerian xedatutakoaren arabera egin ahal izango ditu kontratuak, eta Presidentea kontratazio-organoa izango da. Epaiketetan ordezkatzea eta defendatzea Eusko Jaurlaritzaren Zerbitzu Juridikoaren ardura izango da.

77. artikuluan, Presidenteari ahalmena ematen zaio zirkularrak eta gomendioak egiteko, behar bezala funtzionatzeko irizpide eta jardunbide egokiak ezarriko dituztenak, eta nahitaez bete beharrekoak onartu eta Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratu ondoren.

78. artikuluan, zehatzeko ahala ematen zaio otsailaren 20ko 2/2023 Legean, arau-hausteei eta ustelkeriaren aurkako borrokari buruzko informazioa ematen duten pertsonak babesteari buruzkoan, jasotako arau-hausteak egiteagatik.

79. artikulua bi antolamendu-unitate bereizi ezartzen ditu Gardenarako (gardentasuna eta barne-informazio-sistema) eta Estatutuaren bidez garatzeko.

80. artikulua Gardenako Presidenteari, 5 urterako izendapenari, sailburuordearekin parekatutako goi-karguaren izaerari, agintaldia amaitu aurretik kargua uzteko arrazoiei buruzkoa da eta 81. artikulua bere funtzioei.

82. artikulua Gardenako Aholku Kontseilua arautzen du, eta ordezkaritza instituzional eta aditu zabala du. Agian gizarte zibilaren parte-hartzearekin osa liteke. Presidenteak bere iritzipean jartzen dituen gaiei buruzko kontsulta-funtzio orokorra esleitzen zaio, eta, era berean, bere jardun-eremuari dagozkion gaiei buruzko proposamenak egin ditzake.

Agian argigarriagoa litzateke bere funtsezko eginkizunetako batzuk sartzea, hala nola urteko jarduera-memoriak aztertu eta baloratu ondoren legean ezarritako betebeharrak betetzeko gomendioak proposatzea, edo sentsibilizazio- eta informazio-jarduerak sustatzea, herritarrek eta behartutako erakundeek lege honetan araututako gaiei buruz hobeto jakin dezaten.

HERRITARRAK HARTZEKO ETA ZERBITZU DIGITALETAKO ZUZENDARITZAREN TXOSTENA

Documentua: IO-2023-043

Orria 30/30

83. artikuluak jasotzen du nahitaezkoa dela urteko jarduera-memoriala egitea, eta 84. artikulua, berriz, Presidente urtero agertzea Eusko Legebiltzarreko batzorde eskudunaren aurrean.

85. artikuluak Gardentasunaren Euskal Agintaritzaren webgunean argitaratu beharreko edukiak garatzen ditu, bere bi jarduera-eremu handietan.

Azkenik, lege-aurreproiektuaren artikulua guztien edukia aztertu ondoren, eta araugintza-teknikaren gidalerroak kontuan hartuta, proposatzen baitute xedapenaren izenak, hau da, izenburuak, xedapenaren edukia eta xedea jasotzea, hura identifikatzeko eta haren funtsezko edukia deskribatzeko, aztertu behar da ea komeni den izenburuan sartzea IV. tituluak, herritarren parte-hartzeari buruzkoak, jasotzen duen edukia. Izenaren idazketak zehatz eta zehatz adierazi behar du araututako gaia, haren edukia ulertzeko eta beste edozein xedapenetatik bereizteko. Txosten honen hasieran argudiatu den bezala, gardentasuna eta kontuak ematea azken helburuaren zerbitzura daude, hau da, herritarrek Konstituzioan berariaz jasotako gai publikoetan parte hartzeko duten eskubidearen zerbitzura.

Ondorioak

Gobernantza Publiko eta Autogobernu Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen urtarrilaren 19ko 8/2021 Dekretuaren 12. artikulua bidez esleitutako eginkizunen arabera, hauek dira Herritarrak Hartzeko eta Zerbitzu Digitaletako Zuzendaritzak, Euskal Gobernantza Publikoaren, barne-egituraketaren, antolaketaren eta erakunde instituzionalak sortzearen ikuspuntutik, Euskadiko Gardentasun Legearen aurreproiektuari egiten dizkion oharrak.